

גמאל היה ידידו של בית הספר - חבר נאמן - מחזר ביישן ואוהד יהודים" מספר עורך-הדין סעד מלכי, שעלה ממצריים שם התרועע עם השליט המצר גמאל עבד-אל-נאצר

בת שנת הלימודים 1934, הגיע לגימנסיה שלנו תלמיד חדש. הוא היה גבהי קומה, יפה תואר, חייכני וביישן. ידענו שלפני שהגיע אלינו למד בשלושה בתי-ספר תכונים אחרים, אותם נאלץ לעזוב מסיבות שונות. אחרי שהיננו בהתנהגות בימים הראשונים - היינו בטוחים כי גם ימיו בגימנסיה שלנו יהיו ספורים ביותר.

שמו של התלמיד החדש: גמאל עבד-אל-נאצר.

בית-הספר שלנו - אל-נהרה אל-מאסרייה - נמצא ברובע אל-אגלה, שהוא הרובע הקופטי של קאהיר. גמאל לא התגורר ברובע הקופטי, או אפילו ברובע מוסלמי כלשהו: לאביו, חוסיין עבד-אל-נאצר, ס' קידממשלה קטן שמונה כמנהלו של סניף דואר, היתה דירה בת ארבעה חדרים בסימטת חאמיס-אדס. זוהי סימטה השוכנת בקצהו הדרומי, העני, של הרובע היהודי. למעשה, היה ביתו של גמאל מוקף מכל העברים במישכנות-דלים של יהודים מן העדה הקראית.

שלא כרבים מבני-הנוער המצריים, לא

הייתי ידידו של נאצר!"

הירבה להשתעשע. הוא היה בן שש-עשרה בסך-הכל, וכבר אז הרגיש שצריך לעשות משהו. לעשות משהו למען העם, למען המדינה.

השנים 34-35 היו שנים קשות, במצריים. נחאס-פחה, מנהיג מפלגת הוואפד, הודח מראשות הממשלה. במקומו עלה תאופיק נ' סים פחה, שכיהן עצמו ראש מפלגת-העם. ראש-הממשלה החדש פיזר את הפארלמנט, ביטל את החוקה, והעניק לעם חוקה חדשה שבכלל לא מצאה חן בעיניו. מאחרי כל אלה נמצאו המלך והאנגלים, שבחשבו במצריים כבתוך שלהם.

מי שהגיב בחריפות על חילופי-השלטון היו הסטודנטים ותלמידי בתי-הספר התיכוניים. במשך שבועות ארוכים נערכו הפגנות והתנגשויות כימעט מדי יום ביומו. המפגינים דרשו להפיל את המישטר, לזרוק את האנגלים, לערוך בחירות חופשיות, ולחוקק חוקה חדשה.

★ ★ ★

גמאל
מארגן
שביתה

בגימנסיה שלנו היה זה גמאל ש-אירגן שביתות כימעט יום-יומיות. לא רק שהוא בעצמו לא למד - הוא גם הפריע לכל הכיתה ללמוד. כשגמאל היה אומר "היום שביתה" - שום דבר לא עור. לא פעם התחננתי בפניו שילמד, ושיחן לנו לפחות לסיים את הבחינות. זו היתה שנת-הלימודים האחרונה בגימנסיה, ואני רציתי לסיים ולהיכנס לבית-הספר למשפט. טיפ. אבל בענייני פוליטיקה לא היה גמאל מוכן להקשיב לאיש.

הוא נפצע לראשונה ב-13 בנובמבר 1935, באותו יום שחזר שוקרא את-רכב בשם "יום הגשר". הסטודנטים והגימנזיסטים הכריזו על שביתה כללית. ההפגנות החלו בלב קאהיר, ואלפי תלמידים זרמו אל שפת-הנילוס, שמעברו השני, באל-ג'יזה, נצ' צאה אוניברסיטת סואד-אל-אחל. הנציב הבריטי, סר מיילס לאמסטון, הר' רה להרים את הגשר שמעל לנהר כדי למנוע מן הסטודנטים להתאחד עם התל' מידים. תלמידי הפקולטה להנדסה סחבו ס' רות, ירדו לנהר, וניסו להוריד את הגשר בכוחות עצמם.

חסון, לובש מדי-צבא. הוא ניגש ישר אל גמאל. אני התרחקתי לעברו השני של הכי-ביש. איני יודע בדיוק מה התרחש ביניהם. ראיתי שהם מתוכחים, שהבחור עושה תנו' עות מאיימות. אבל גמאל עמד זקוף וגאה, לא נרתע לאחור, אפילו צעד אחד.

"הוא הזהיר אותי שאני לא אעיו יותר לחזר אחרי אחרוני", הסביר לי גמאל לאחר מעשה. "אבל אני מצפצץ עליו."

איני יודע אם היה זה בגלל הבחינות שהעיקו עלינו מייד לאחר-מכן, או בגלל סיבה אחרת, אבל לאחר הפגישה לא המשך

חודשים תמימים. צורת החיזור היתה כ-זאת: היא נהגה ללכת ברחוב, מן הגימנסיה הביתה, ואנחנו היינו פוסעים 30 מטר מאחוריה, וקובים. גמאל השתגע אחריה, אבל אף פעם לא העז לגשת אליה ולהציג את עצמו. במצריים של אז זה היה מאד בלתי-מקובל, וחוזק מזה בכל העניינים האלה היה גמאל ביישן נורא.

אבל גם החיזור השקט הזה לא עבר בשלום. משפחתה של סוראיה היתה אמרי, והם לא הסתכלו באהדה על בנו של הפקיד העני, המצו ללבוש עניני לעבר בתם. אני זוכר שיום אחד תפס אותי גמאל

מאת סעד מלכי

עורך-הדין סעד מלכי נולד במצרים, בשנת 1916, למשפחה יהודית-קאהירית מן המעמד הבינוני. ב-1941 סיים את חוק-לימודיו במאקולטה למשפטים של אוניברסיטת פואד-אל-אוול, בבירת מצרים, ועד למלחמת-השיחור בנה פראקטיקה משפטית משגשגת והיה פעיל בקהילה היהודית. לאחר מלחמת-השנה-רור עזב בגניבה את מצרים, עלה לישראל, נימנה עם מייסדי "התאחדות עולי מצרים", היה פעיל במפא"י - עד שפרש ממנה עם בן-גוריון.

כיום, לאחר שנשט כל פעילות פוליטית, משמש מלכי כפרקליט בתל-אביב. רק עכשיו, לאחר שהצליחו כל בני-משפחתו לצאת ממצרים, הוא מוכן לגלות כל הידוע לו, מנסינו האיש, על חברו-לספסל-חלימודים בגימנסיה - המוכר כיום כנשיא הרפובליקה הערבית המאוחדת - גמאל עבד-אל-נאצר.

משום כך, אני חושב שאני הישראלי היחידי המכיר את גמאל עבד-אל-נאצר ב-אופן אינטימי.

★ ★ ★

אהובתו
של
גמאל

במצריים שז שנת 34, היו הבילויים מועטים מאד: בצהריים היינו קונים גר' עינים והולכים להסתכל על הבנות, שלמדו בגימנסיה הסמוכה. תמורת שני מיל היה כל אחד מאיתנו מקבל שני כיסים מלאים גרעינים, וככה, כשאנו מצויידיים כהלכה, היינו הולכים לרגל אחרי אהובתו של גמאל.

הוא היה אז מאוהב מאד בנערה בת שש-עשרה, בשם סוראיה. היא למדה באגף השני של בית-הספר שלנו, אגף המיועד לבנות, והיא גרה ברחוב תאמדי, באותו רובע. גמאל חיזר אחריה בלהט, במשך שלושה

גמאל לעקוב אחרי סוראיה אהובתו.

★ ★ ★

בלי

תעודת-בגרות

הביוגרפיה הרשמית שלו אומרת, כי לאחר שקיבל את תעודת-הבגרות בנכנס לאקדמיה הצבאית. זה לא מדויק. גמאל לא קיבל מעולם תעודת-בגרות. הסי' בה: בשנת-הלימודים האחרונה הוא הופיע בגימנסיה אולי 40 יום, בסך הכל. את יתר זמנו הקדיש למה שגראה בעניני כפעילות מהפכנית. בכלל, מן הרגע הראשון שהכרתי אותו, חשב בגמאל אך ורק על נושא אחד - המהפכה.

היו בכיתה שלנו ילדים שמבחינה לאר-מנית היו יותר קיצוניים ממנו. הסי' צאצא שלם היו: "מות לאנגלים" או "תחי ה' עצמאות". סיסמתו של גמאל היתה "תחי המהפכה".

הוא היה מחור רציני, ריבץ יותר מכפי שמתאים לגילו. הוא היה שקט, סגור, לא

בהפסקה ואמר: "סעד, שמעתי שאחיה של סוראיה, זה שלומד באקדמיה הצבאית, מס' סר שאם אני אמשך להתעסק עם אחרוני, הוא ישוב לי את כל העצמות או בוא איתי ונראה מי יותר גבר."

★ ★ ★

משוה
עומד
להתרחש

גמאל היה גבר. אני - לא. למען ה' אמת הייתי די פחדן מטבעי, ושנאתי ריב. ביחוד לא עם ערבים. אמרתי לו שאני לא רוצה לבוא, אבל הוא התעקש: "אתה רק תעמוד בצד ותראה מה שאני עושה לו," הרגיע אותי.

באותו יום עקבנו אחרי סוראיה עד ל-ביתה ממש. ראיתי שהיא מגיבה מבטים לעברנו, והבנתי שמשוה עומד להתרחש. ובאמת, כמו שהגענו לבית שלה, והיא על-תה למעלה, ירד במדרגות בחור גבוה,